

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre . . . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Az osztrák vasgyűrű.

Népek és nemzetek a béke fenntartásáért állandóan milliárdokat áldoznak az álló hadseregekre és ezek a hadseregek csendesen pihennek az ő helyőrségeikben. A csendes pihenés békés hadisarcát megfizetik a termelő osztályok és az államok érdekharcra minden hadiköltekezés mellett nem a harcmezőkön dől el, hanem a gazdasági téren, ahol harci fegyver a vám és a vasuti tarifa, mellyel az erősebb nép a saját védelmére kevésbé berendezett népeken és nemzeteken vértelen, de életbe és vérbe vágó diadalt vesz. Ostromzár helyett vasgyűrű a modern élet küzdelmi eszköze.

Ilyen vasgyűrű keletkezett Magyarország köré az osztrák vasutállamosítások és az osztrák államvasutak harcias tarifarendszerében, amely ellen való sikeres védekezésre immár kezett fogott ennek az országnak teljes gazdasági érdekképviselője a maga legsúlyosabb vezető egyéniségeinek szoros fegyverszövetségével.

Ez a harc szükséges és ezt meg kell vinni, bár annak előidézésében magunk is részesek vagyunk. Kisarjadt a harc a refakcia politikából, amely merre ellentétben van a minden jóra való közlekedési politika szükségszerű vezető eszméjével, az egyenlő elbánás elvével. Erről a refakcia rendszerről állapította meg a porosz vasuti miniszter, — aki pedig ugyancsak megbízható tisztikarra támaszkodik, — hogy a refakcia rendszer megrontja a tisztikart s hogy ezzel a rendszerrel csak egyoldalú, ellen nem őrizhető kedvezményeket lehet nyújtani, de arra ez a rendszer nem alkalmas,

hogy egy ország egész gazdasági termelését egységesen támogassa, mert az egyik refakcia a másikat szüli végtelen láncolatban s a tarifaképzés egységét illuzóriussá teszi. A refakciarendszernek ezt a közgazdasági és forgalmpolitikai vizátságát a mezőgazdasági érdekképviselőt régen felismerte és teljes fegyverzetel harcolt is ellene. Hogy a harc hevesebb nem lett, azt annak kell tulajdonítani, hogy a mezőgazdasági körök is elismerték e rendszerben az osztrák iparral való megküzdés egy fegyverét s alkalmazni engedték, amikor a magyar termelés érdekeit kellett megvédeni.

De véghatára támadt ennek a rendszernek azzal, hogy Ausztria hasonló erős államvasuti rendszert teremtett, mint aminő a miénk. Mig Ausztria ezt az erős szervezetet meg nem teremtette, tehetetlenül állott Magyarország refakciás védelmi forgalmpolitikájával szemben, mert a magánvasutak legfontosabbjaira, mint közös vasutakra a magyar kormány is befolyást gyakorolt.

A mi vasut államosításaink és az erre felépített refakciarendszer Ausztriát is, vasuti államosítására bírta s főként pedig a mi önállósulási törekvéseink voltak fő okai, hogy most egy hatalmas vasgyűrű vesz körül mindenfelől, amelyen egy jól átgondolt, minden részletében az osztrák gazdasági érdekeket szolgáló forgalmi politika alapjait veti meg az új tarifareform.

A helyzet tulajdonképpen azon fordul meg, hogy az Ausztriával kötött kereskedelmi szerződésben elfelejtettük lekötöni a vasuti tarifákat, sőt a szabadkéz vivmányával dícskedtünk, pedig a tarifaszabadság egységes vámterület mel-

lett csak addig volt értékes, mig az osztráknak államvasutja nem volt s nekünk teljesen szabad kezünk volt a saját vasutainkon. Ez a szabadkéz persze meg van ma is, de most már Ausztria nem áll védtelenül, sőt immár veszedelmes támadófél.

Ausztria nem kifogásolja többé az ipari refakciákat, sőt alkalmazza azokat mint harci eszközt Magyarországgal szemben. Első sorban megtámadja a magyar malomipart, amennyiben 25% visszatérítést fog adni a lisztarifából saját malmainak. Ez a 25% már a magyar malmok termelési vesztesége, az osztrák malmoknak pedig ugyanakkora termelési jutalma. Ha ezt a két tételt egybevetjük, tisztában vagyunk azzal, hogy az osztrák vasgyűrű miként szorítja a magyar malmok versenyképességét a szerződés szerint szabad területen. És ennek a vasgyűrűnek a fojtogatását megérzi majd a magyar mezőgazdaság is. De érzékenyen fogja sújtani gabonakivitelünket és így áralakulásunkat az az osztrák tarifális támadás is, hogy az eddigi tarifa képzési szokás ellenére, a nagyobb távolságok díjait jobban emelte, mint a közelebbieket s így a mi gabona- és lisztneműink versenyét az osztrák határszéli piacokon megnehezítette, ami egész áralakulásunkra káros visszahatással volna, ha ellene nem védekeznénk. A mezőgazdaságot és ipart egyaránt megbénító osztrák támadás ellen azonban védekeznünk kell és védekeznünk lehet is. Keressük azonban elsősorban a békés megoldást, a refakcia rendszernek egymás gazdasági fejlődését gátló kinövésői kölcsönös kiirtásában s a köteleki díjszabás útján pedig az aránytalan tarifaemelés csökkentése útján.

Üzletem áthelyezése miatt összes raktáramon lévő
ARANYÁRUK, ÉKSZEREK, ZSEB- és FALI ÓRÁKAT, EZÜST
és CHINAEZÜST tárgyakat a legolcsóbb árban adom el.

!! Betűs gyűrűk 1 korona darabja. !!

Keszler Dezső,

— óras és ékszerész. —

ZOMBOR, fő-utca.

Ha pedig nincs békés megoldás, úgy álljuk a háborút s amint az első osztrák támadás egy táborba terelte az ország összes gazdasági érdekességét, úgy e fegyverbarátságot csak szorosabbra kovácsolja az osztrák makacsság. Hogy ilyen háborusdi egyik félnek sem terem babért, azt mi jól tudjuk, csak lássák be ezt mielőbb az osztrákok is, — de az élénk dobott keztyűt felvesszük s bármily veszteség árán is, de felvesszük a küzdelmet, mert nem hagyhatjuk megroppantás nélkül tervszerűen körénk font — vasgyűrűjüket.

Rubinek Gyula.

Fernbach Károly főispán felmentése. Mikor a koalíció felbomlását Wekerle hivatalosan is bejelentette, megyénk főispánja tudvalevőleg azonnal beadta lemondását, melyet azonban az ügyvitellel továbbra is megbízott kormány nem intézett el. A makói beszámolón való részvétele és a Justh-párthoz való csatlakozása végre meghozta számára amire rég vágyódott, a terhes hivataltól való felmentést. A hivatalos közlöny keddi száma közölte a felmentő királyi kéziratot:

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére Fernbach Károly Bács-Bodrog vármegye és Zombor szabad királyi város, gróf Vay Gábor Szabolcs vármegye, gróf Battyány Pál Zala vármegye és Balla Aladár Újvidék szabad királyi város főispánját főispáni állásuktól saját kérelmükre felmentem.

Kelt Bécsben, 1909. november 13-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Andrássy Gyula s. k.

A bucsu pillanatában a politikai szempontok félretételével meg kell állapítanunk, hogy főispáni székében a magyar nemzeti állam érdekeinek éber őre, kulturális és gazdasági haladásunknak buzgó s áldozatra kész istápolója s tisztviselői karának, sőt az állami tisztviselőknek is jóakarója volt. Mindenesetre sokaknak háláját viszi magá-

val főispáni székéből abba az új körbe, ahol kevésbé kötve nagyobb lelkesedéssel szolgálhatja politikai eszményeit.

A Napközi Otthon közgyűlése.

A napjainkban dúló politikai harcok közepette talán fel se tűnik mindenkinek, hogy az ország a politikán kívül még egy méreteiben sokkal nagyobb harcot vív az életért, a megélhetésért. Ma már nem nevezhető frázisnak az a mondás, hogy ma-holnap nem lehet megélni, mert tényleg oly nehéz az élet, hogy a szegény embernek a leg-többje ma már csak tengődik.

Ennek a szomorú gazdasági helyzetnek a közönséges politikan kívül az élelmiszerek fokozódó drágasága az oka. S ezzel a drágasággal szemben védtelenül állunk, mert különösen az élelmiszereknél lehetetlen a védekezés. Ha egyik vagy másik cikk lenne drága, például a ruha, nem volna olyan nagy az elkeseredés. Elvégre nem muszáj drága ruhákat hordani, jó az olcsó is. De drága a kenyér, a hus, a lakás. Ezekben pedig nem igen válogathatunk, lakni kell, viszont, mit ér a lakás, ha nincs miből jóllaknunk.

A létért való küzdelem megszüntetése volna tehát a társadalom, az ország legelső és legfontosabb feladata.

Csak hogy ez szinte megoldhatatlan.

Ennek az enyhítését célozza városunk egyik zajtalanul, de annál nagyobb szeretettel működő egyesülete: a „Napközi Otthon.”

Zombornak a statisztika szerint van 30,000 lakosa, ezek közül — százat egy ellen ajánlok — 2%-je azt sem tudja, hogy az egyesület létezik, ha tud vagy hallott is a működéséről, nem ismeri elhelyezését, mondjuk, talán a célját sem. Pedig minő szép és áldásos működést fejt ki ez a humánus egyesület: a szegény ember létérti küzdelmének osztályosává szegődött; gyermekeinek élelmezését végzi, a délelőtti és délutáni tanítás közötti időben a gyermekek feletti felügyeletet gyakorolja, a szülőt helyettesíti s ezalatt a szülők a gyermekeikért való aggodás nélkül végezhetik nehéz és terhes munkájukat, hogy a kenyeret megkeressék.

A „Napközi Otthon” tagjai nemes ambícióval és lelkesedéssel látják el önként elvállalt kötelezettségeiket, nemes, követésre méltó példát mutatva az emberszeretet, a szegények segítése szolgálatában.

Ez az egyesület november hó 15-én tartotta meg tisztújító közgyűlését a tagok óriási és igen élénk érdeklődése mellett. Őszinte sajnálattal vette tudomásul a közgyűlés volt agilis elnökének, dr. Alföldy Gedeonnának az egyesület éléről való visszavonulását s egyhangulag és viharos éljenzés között elhatározta, hogy az egyesület felvirágoztatása körül szerzett hervadhatatlan érdemeinek elismerését jegyzőkönyvében megörökíti s öt örökös díszelnökké választja meg. Szemző Gyula nagybirtokost is díszelnökké választották meg az egyesület erkölcsi és anyagi támogatásáért. Majd egyhanguan megválasztotta a Napközi Otthon felvirágoztatásán eddig is buzgón munkálkodó alelnököt, Bertolino Sándornét elnökké. Lelkes éljenzés között választotta meg alelnökké Karácson Olga és Koczkar Jenny urleányokat, akiknek eddigi társadalmi és humanisztikus működése méltó biztosítéka annak, hogy a nemes intézmény előbbrevitelen és kiterjesztésén szívkük egész hevevel fognak önzetlenül és odaadóan munkálkodni.

A választmány új tagjai lettek: Eperjessy Béláné, Krudy Gézáné, dr. Mikosevits Kanutné, Mihályiné Franczl Etelka, Keleti Dezsőné, valamennyien olyanok, akik a szép ügy nemes hivatása által vállalkra rakott terheit örömmel és lelkesedéssel szolgálják. Jegyzőkönyvileg örökítették meg dr. Nemeth Artur volt titkárnak az egyesület ügyei intézése körül kifejtett sokoldalú és buzgó tevékenységét, s helyébe egyhangulag választották meg a titkári állásra dr. Pastrovits Ivánt.

Ezekben számolunk be röviden a Napközi Otthon ezidei közgyűléséről, most mar csak azon óhajunkat tolmácsoljuk, vajha a humánus ügy zászlója egyesítene Zombor város egész vagyonos lakosságát, hogy szegény embertársainak segélyezése még nagyobb méretekben volna teljesíthető. —r.

A csunya hercegnő.

Irta: Pásztor József.

Ismerte mindenki azt a nagy fekete kastélyt, ott, ahol a völgy felét az erdő foglalta el. Maga az elvadult park, ami a kastélyt körül ölelte, az erdőből volt kiszakítva s valamikor tündöklő napok fénye csillogott benne: a százados fak tudnának mesélni a selyemtopánkás királykisasszonyokról, akik a fák alatt hallgatták a mézszavu udvaroncok színes bókjait.

A park most megint összenőtt a rengeteggel, a bomladozó kőfalakon keresztül s a kastély mohos kőfalával úgy bámult le a békés völgyre, mint a harcias idők sötét emléke.

A kastélynak három lakója volt, akik sohasem jöttek ki a fekete falak közül: az öreg hercegnő, egy ősz szolga és a csunya kis hercegnő, az öreg hercegnő unokája, akit különben Százszorszépnek neveztek.

Sok mindenfélét elmondhatnék még az öreg kastélyról, a nagy termekről, melyekben faragott barna butorok állottak, nagy menyegyzetes ágyak, ünnepélyes karosszékek s a falon szép sorrendben az ősök arcképei: marcona vitézek, tisztos matrónák és fiatal leányzók.

Százszorszép hercegnő egy nagy karosszékekben ült. A csucsis ablakok karikáin

pedig beverődött a parkból valami zöldes-sárga fény s egybeolvadt a termék komoly barna tónusával. Egy-két fényfolt ráesett az öreg kandalló groteszk cserépfiguráira s a nyitott ablakszárnyakon betódult az öreg fák közül valami édes tavaszi zümmögés.

Ez a lovagterem olyan volt, mint egy nagy sirbolt s a kis hercegnő vékony, tőrekeny alakja majdnem elveszett a faragott székfigurái között. Rut kis feje zöldes glóriában vált ki a barna háttérből, fakó fűrtel valami régi aranyhímzésű kis főkötőbe voltak szorítva: az egész alak olyan volt, mint egy kis öreg gnóm, csak a szemeiben ragyogott a fiatalság.

Az öreg hercegnő az asztal egyik sarkánál ült s egy ősi könyvben lapozgatott, melyben aranyos, színes iniciálékkal díszített mondatok voltak szerelmes szép lovaghistóriákról. Az öreg szolga pedig a terem egyik sarkából a másikba biccegett, a falra felakgatott fegyverekről tisztogatta le a port s ősi stílusban motyogott hozzájuk:

— Ragyogni fogtok meg tündökölni... Leakaszt a falról a vitéz király... Jön, jön, arany köntösben, Százszorszép hercegnőért...

Az öreg hercegnő felnézett s oda fordult a szolgálóhoz:

— Vedd elő az arany fésűket, kibontjuk Százszorszép haját, gyöngyszemekbe fonjuk s majd jön az ilju szép király diadalmas

csatáról, fényes kardja csillog, a ruhája vert ezüst s a szemei szépek, fényesek, ragyogók...

A díszes kardok, kopjak és paizsok összeverődtek a falon s a legenda szólt arról az ilju királyról, aki bizonytalán el fog jönni s elviszi a kis hercegnőt a fekete kastélyból.

Az öreg hercegnő a fejével bólingatott, Százszorszép hercegnő pedig nézte azt a darab eget, ami bemosolygott az ablakon.

Igy volt ez mindig. Az öreg hercegnő végigvezetgette a kis hercegnőt a nagy termeken s megmutogatta neki a barnult képeket, a bársonyos, selymes lovagokat, a fényes, vértés vitézeket, a hátuk mögött pedig ott biccegett az öreg szolga, aki mindenre bizonykodott.

Százszorszép volt minden szeretet az ódon falak között, vagy kint a rengeteg parkban, ahol a szürke összetöredezett kőszobrokat befutotta a repkény, az utakat felverte a paréj s a vadvirágok buján nyilottak mindenütt.

Itt üldögéltek sokszor egy mohos, kopott kőpadon, a hátuk mögött egy kőszarkány szájából lassan, szomorúan cseregdedezett a víz, a fejük fölött susogott valami a lombok között s az öreg hercegnő belenézett fénytelen szemeivel a park sötétségébe, mintha onnan várna valakit, a kis hercegnőt pedig magához szorította.

H I R E K.

Kinevezés. Fernbach Károly főispán Jeisel Henrik szolgabíró tiszteletbeli főjegyzővé nevezte ki.

Athelyezés. A király az igazságügy-miniszter előterjesztésére Winkler István szabadkai kir. ügyészt állásától felmentette s a budapesti kir. polgári törvényszékhez törvényszéki bírói minőségben áthelyezte.

Kinevezés. Fernbach Károly főispán dr. Szabó Zoltán díjtalan közigazgatási gyakornok tb. szolgabíró díjas közigazgatási gyakornokká az óbecsei szolgabírósnál való meghagyása mellett kinevezte.

Athelyezés. Az igazságügy-miniszter dr. Átányi József szegedi főügyész helyettesét, ki a zombori ügyészségnél is egy ideig működött, hasonló minőségben a budapesti főügyészséghez helyezte át.

Damjanich özvegye. Damjanich Jánosné, a magyar szabadságharc hős tábornokának özvegye, kedden töltötte be életének kilencvenedik esztendejét. Kilencven esztendő a matróna és hatvan esztendeje múlt október 6-án, hogy le nem tette magáról a gyászt. Hatvan esztendeje könyezi azt az irtózatot napot, amikor férjét, a daliák daliáját, egy nemzet dicsőségét és büszkeségét, hőhárkát fojtotta meg. Nagy idő röpült el a nemes urnó fölött, de az isten megáldotta egészségével. Emlékezőtehetsége ma is bámulatosan jó, beszéde élénk és folyékony, járása kilenc évtized sulya alatt is egyenes, biztos. Az őz matrónát a nevezetes évfordulón hozzátartozói családi körben ünnepelték. Ennek az ünnepnek fénye és melegsége azonban a családi kör tűzhelye mellől az egész országra és az egész magyar társadalomra szétsugárzik, amely Damjanich Jánosné alakjára a tisztelet és kegyelet érzésével tekint föl. A kilencven éves nagyszonyt megható példaképpen zárta szívébe a nemzet, mint a magyar nőnek és hitvestársnak szinte fonséges megszemélyesítőjét. Ő maga éveinek számát feledtette, ma is kiveszi a részét ugyiszólván minden hazafias társadalmi mozgalomból s fáradságot nem ismerve szolgálja a humánus és nemzeti törekvéseket.

Dalestély. A kulai dalárda november 21-én a polgári olvasó-egyletben táncdal egybekötött alapszabályszerű dalestélyt rendez a következő műsorról: 1. Tauwitz Ede: Jó éjt. 2. Lányi E.: Vándordal. 3. Hoppe Rezső: Fráter nóta. 4. Zöld Károly: Bortal.

A zombori vásár. A zombori országos vásár folyó hó 21. és 22-én lesz megtartva.

Athelyezés. Fernbach Károly főispán Allaga Pál központi írnokot Palánkára és Csarsch Gábor járási írnokot Zomborba a közszolgálat érdekében áthelyezte.

A munkások heti kifizetése. A munkában eltöltött hat nap után a hetediket a biblia szerint is pihenésre kellene fordítani. Nagyon sok ember azonban pihenés helyett korezmázással tölti a vasárnapot, aminék főoka az, hogy a munkások heti fizetésüket rendszerint szombaton kapják meg, van tehát pénz a korezmára, annál is inkább, mert az üzletek zárva vannak, az asszony sem tudja tehát beszerezni a heti szükségletet. Egynehány gyár, amelyik megsokalta a „blaumontag“-okat, áthelyezte a heti fizetés napját a hét közepére és ennek az egyszerű rendszabálynak nagyon jó hatását látta a munkásság józanságának emelkedésében. Sajnos, azonban még csak nagyon kevés helyen van ez így s ezért a magyarországi Good-Templar rend (alkoholelles egyesület) elhatározta, hogy úgy a munkaadók, mint a munkások körében széleskörű agitációt indít meg ennek az egyszerű, de mégis oly hatásos intézkedésnek minél szélesebb körben való elterjesztésére.

Betörés. Apatinban vasárnapról hétfőre virradó éjjel eddig ismeretlen tettesek öt helyen követtek el betörést: Krieg fűszerkereskedésében, ahonnan körülbelül 150 kor. értékű élelmiszert és szivarvitteket el, ezenkívül Eckert utmester házában, Klemm Kovács lakásában, Brand borbélynál és Szauter hentesmesternél. A gyanu három már két nap óta a községyben állítólag munkát kereső lakatosra irányul, kik a községyből a betörést követő reggel eltűntek és valószínűleg Zombor felé vették útjukat. Több mint valószínű, hogy ugyanezek követtek el a múlt napokban Szondon és Bácsdorozlón is többrendbeli betöréses lopást. A gyanúsítottakat a esendőrség erőlyesen üldözi és hihetőleg rövid idő alatt el is fogja őket.

Elveszett váltó. Folyó hó 3-án a délelőtti órákban elveszett egy 20 filléres Bretter Peter névre szóló váltó. Felkértek a megtalálót, hogy azt vagy a rendőrkapitányságnak, vagy pedig jogos tulajdonosának, Bretter Péternek (Bánat külváros, Dob-utca 7. sz.) adja át.

Nevelésügyi kongresszus. A londoni 12. alkoholelles kongresszus alkalmával a német delegátusok indítványára elhatározták, hogy 1910-ben Berlinben az ifjuság absztinens nevelése tárgyában kongresszust fognak tartani, melyre az összes antialkoholista egyesületeket, valamint a tanítószolgálatot meghívják.

Katonai reform. A közös hadügyminisztérium — így értesülünk hitelt érdemlő forrásból — elhatározta, hogy lovasítja a katonai lelkészeket. Reformnak reform, az igaz. De nem ferdül-e vajjon nevetésre mindenkinek arca, ha olvassa? Mi nagyon mulatságos reformnak találtuk.

A legényegylet mulatsága. A zombori kath. legényegylet folyó hó 21-én saját helyiségében műkedvelő előadással egybekötött Katalin-mulatságot rendez. A legényegylet műkedvelői ezuttal két vigjátékot mutatnak be a közönségnek. Színre kerül Grubert Ottó: „Azok az asszonyok“ című két felvonásos vigjátéka, melyet Csik Imre, Firány Mariska k. a., Csányi Ilonka k. a., Schwell Károly, Darázi Sándor, Patajger Nándor, Kovácsévits Gizike k. a. és Juhász Pál adnak elő. — A második előadandó darab Krump Ferenc: „A jóslat“ című egy felvonásos vigjátéka. A helyi szerző e szellemesen megírt darabjában Bohóczy Máttyás, Mikó Mariska k. a., Vidákovits József, Csik Imre, Stefkó Mariska k. a. és Darázi Sándor működnek közre. Az előadás este 8 órakor kezdődik. Belépődíj személyenkint 1 kor. 20 fillér; családjegy 3 korona; az egylet rendes tagjai 80 fillért fizetnek. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirtalpig nyugtáz a rendezőség.

Ajándék a hazafias közönségnek. Az aradi tizenhárom vértanu vesztőhelyének megváltására és a hősokhöz méltó momentum emelésére rendezett sorsjáték iránt, amely páratlan nyereséyekkel kecsgetti a sorsjegyvásárlókat, országszerte legnagyobb érdeklődés mutatkozik. Damjanichné levele oly mély hatással van a közönségre, hogy nap-nap után tömeges sorsjegyrendelések érkeznek a bizottság központi irodájához (Budapest, VII., Akáfa-utca 39.) A bizottság újabban elhatározta, hogy minden 30 drb 1 koronás vesztőhely-sorsjegy vásárlójának hálából ajándékol azonnal megküldi Vargha Ottónak 20 korona értékű pompás díszkötésű, képekkel gazdagon illusztrált, hatalmas díszművet: Az Aradi Vértanúk Albumát. Amellett tehát, hogy a sorsjegyvásárlóknak nagy értékű nyereményekre is kilátásuk van, mindjárt olyan ajándékokhoz jutnak, amely körülbelül egyenértékű a 30 sorsjegy árával.

Gazdasági tudósítók. A földmívelésügyi miniszter Kozma Béla feketehegyi és Zagorica Velyko szenttamási földbirtokosokat gazdasági tudósítóknak nevezte ki.

Mulatság. A zentai függetlenségi kör folyó hó 21-én a színházteremben mulatságot rendez.

... Eljön az ifju király, hisz te vagy a legszebb, a leggyönyörűsebb...

S a vén kastély falain belül úgy is volt ez s úgy volt beírva az öreg hercegnő szívébe, ki ezt elmondta a kis hercegnőnek, aki pedig nem is ismert másik szívet. A kut vize esobogott, mintha üveg hárfát pengettek volna és Százsorszép hercegnő úgy látta, hogy a virágok is meghajlítják fejeiket előtte.

A legenda pedig mindennap újra kezdődött. Eljön az ifju király... Milyen szép volt ez! De olyan volt csak, mint a gyermekmese, olyat, amelyet kis ágyainknál hallgattunk s úgy láttuk sokszor, amint elszenderedtünk, hogy a mesélőnek aranyos szárnyai nőttek.

És már vége is lesz, mint minden mesének.

Százsorszép hercegnő egyszer eltévedt a parkban. Csak úgy futkosott ott, mint más gyerekleány. Az öreg hercegnő bent bóbiskolt valamelyik teremben, a szolgálta sem volt látható, szóval az udvar elmaradt.

Százsorszép egyszerre egy kőfalhoz ért s egy nagy nyílást látott maga előtt, amelyen tarka színes világ nevetett befelé.

Furesa volt az. A nyílás valami régi kapu volt, bedőlt oszlopokkal s lehullott fal-díszekkel, a földön szanaszét heverték az oszlopféjek töredékei s két kő cerberus alakja, melyek bizonyosan a kaput őrizték valaha.

Kívül pedig egy nagy mező terült el, melynek a tulsó szélén, mint egy vékony ezüst vonal, csillogott egy kis patak s magas sudár nyárfák kímelve nyújtották fel hosszú törzseiket a ragyogó kék égbe.

A kis hercegnő óvatosan kilépett a kapu nyílásán, szétnyitott néhány bokrot, melyek elzárták útját s kilépett a szabadba. Odakünn volt a legnagyobb esoda. Két kis gyerek állott egy kis tócsa szélén.

Egy fiu meg egy leány. A vízbe kavicsot dobáltak. A réten szerteszét piros esőrű fehér madarak járkáltak.

A kis hercegnő eltátotta a száját. A fiu meg a leány ki voltak pirulva a nagy munkától s azt hitték, valami öreg kép elevenedett meg előttük, vagy egy törpe várkisasszony áll itt, amilyenről nagyanyó szokott mesélni a téli havas estéken. A kis leány, akinek piros bóbíta volt a fején s piros rózsák nyilottak az arcán, a fiu mögé bujt s onnan pislogott a hercegnőre, de a fiu is nagyon szepegett. Végre a kis hercegnő megszólalt: — Kik vagytok? — A két gyerek nem felelt, a kis leány a fiu ruháját huzogatta. — Mit csináltok? — kérdezte a kis hercegnő s a gyerekek felé lépett, de azok ijedten hátráltak. — Miért féltok, én vagyok Százsorszép, Százsorszép hercegnő, a szép hercegnő. A gyerekek nagyot kacagtak, megfogták egymás kezét s elváltak. Csak

messziről fordultak vissza s még akkor is folyvást nevettek:

— Ha-ha-ha: Százsorszép hercegnő! A kis hercegnő szívéig hatolt a kacagás. Szemei előtt összefolyt a világ s nagy meleg könyesepek takarták el előtte azt a színes képet, amit az előbb látott. Amint felnyitotta a szemeit, meglátta messze-messze a két gyereket s a szél a fülébe hozta a kacagást is:

— Ha-ha-ha: Százsorszép hercegnő!

Ott a távolban fehér kunyhók állottak s a füst felszállott egyenesen, szépen az ég felé, a levegőben pedig harangszó csengett.

A kis hercegnő visszament megint az öreg kastélyba, a komoly, esendes fák között s úgy látta, hogy a virágok is mind elbujnak előle.

Az öreg hercegnő már felébredt s újra kezdte szöni a legendát, a vén szolgálta is ott tipegett a szomorú, sötét lovagteremben.

A kis hercegnő görnyedten ment végig az öreg hercegnő oldalán. Alig lehetett megkülönböztetni, hogy melyik a fiatalabb.

Eljön az ifju király, bizonytal eljön...

De ez már nem olyan volt, mint régen. Nem olyan volt, mint a mese, melyben arany szívet fűrdtünk, hallgatva esendesen kis ágyaink szélén. Ez már olyan volt, mint az élet.

Olajfestmény. Karácsonyi meglepetésre igen alkalmas, maradandó emléket szerethet olesón mindenki, ha fényképét a színek leírásával beküldi a Deák Ferenc-körút 32. száma alá Barak József arcképfestőnek, aki természetesen megfesti a kívánt nagyságban. Ára nagyság szerint 30 koronától felfelé. A színek leírásában meg kell adni a haj, arc, szem, ruha színeit, az ékszeres ezüst és arany anyagát, valamint az ékszerben foglalt kövek színeit. Akinek jó arcképe nincs, az fíradjon a műterembe és háromszori ülés után természetű arcképet kap. Gyermek arcképet csak jó arckép után fest.

Véres lakodalom. Hercegszántó község egyik leggazdagabb gazdája adta férjhez a leányát. A lakodalomra a fel falu meg volt hívva. A hivatalos vendégek között ott volt Gyurity Marin és Tóth József is. A lakodalmon vígan járták a párok a csárdást, amikor egyszerre csak nagy kavardás támadt a táncolók között. Gyurity és Tóth egy táncosnőn összeveszttek. Előbb csak szidalmazták egymást, majd pedig dulakodni kezdtek. Végre Tóth úgy vélte a maga igazát megoldani, hogy bicskát rántva, rávetette magát Gyurityra és a bicskáját teljes erejéből beledöfte a mellébe. A megszuirt vendéget haldokolva vittek haza, a szurkálót pedig a csendőrség vette oltalmába. A lakodalmások — mintha misem történt volna — tovább táncoltak.

Alkoholbojkott. Finnország törvényhozása a múlt évben törvénybe iktatta az alkoholtilalmat. A cár megtagadta ennek a törvénynek a szentesítését. A finnek az önkényuralomnak erre a megnyilvánulására impozáns és mindenképen tiszteletreméltó választ adtak: Azon napon, amelyen az alkoholtilalmat megteremtő törvénynek életbe kellett volna lépnie, általános bojkottot rendeztek az alkohol ellen. A finnországi szociáldemokrata párt, mely a törvényhozásban jelentős szerepet játszik, nemcsak a törvény megteremtéséből vette ki orozslánrszét, hanem az alkoholbojkott eredményes voltához is hatálmisan hozzájárult.

Az elátkozott kincs. Egy kis-észavolyi szódagyáros alaposan ráfizetett a hiszékenységre. Ravasz cigányasszonyok elhitették a különben értelmes emberrel, hogy ők tudnak egy elátkozott kincs letezeséről, sőt a helyet is meg tudják mutatni, ahol el van ásva; de ők maguk nem vehetik hasznát a kincsnek, mivel az átok rájuk is kiterjedt. Hosszas rábeszélésre a szódagyáros hajlandónak mutatkozott az értékes titok megvásárlására, mire a cigányasszonyok kiesáltak a város határába, ahol megmutatták neki az elásott kincs helyét. A szódagyáros erre leolvasott nekik 2600 koronát és hozza akart fogni a kincs feladásához. Munka közben azonban rajtaütöttek a cigányasszonyok férjei és csak gyors lábainak köszönhetette, hogy szárazon sikerült megmenekülnie a veszedelmes helyzetből. Feljelentésére a csendőrség letartóztatta a ravasz cigányokat s szerencsére 2000 koronát még megtaláltak náluk. A 600 koronának azonban — fues!

Elveszett fülbevaló. Egy makklevelű arany renaissance fülbevaló elveszett. Sziveskedjék a becsületes megtaláló azt a tulajdonosnak kezeihez juttatni Belváros, Nagytemplom-utca 9. szám alatt.

A robbanás áldozata. Sztyka Rezső, az újvidéki villamos gyár 32 éves főgepese, ki a gyárban — mint azt már lapunk egyik múlt számában megírtuk — e hó 8-án történt robbanás alkalmával arcán és kezén súlyos égési sebeket szenvedett, dacára a kórházban nyújtott gondos ápolásnak, folyó hó 16-án sebeibe belehalt. Halálát nejjén kívül két gyermeke siratja.

Tűz. Folyó hó 11-én este 8 óra tájban Suvakov Száva kulai lakosnak háza, udvarában összerakott mintegy 8 kocsira való szalma és egy kup kukoricaszár ismeretlen módon kigyulladt s elégett. Az elégett szalma és kukoricaszár biztosítva nem volt.

A mészáros kutyája. Özv. Salgó Mihályné dávodai napszamos asszony hust akart főzni vasárnapra. Elküldte 12 éves Cili nevű leányát Illés Ferenc mészárszékébe. Cilike a mészárszékét zárva találta, bement az udvarba, hogy megkérdezze a mészáros feleségétől, hol a férje. A kisleány az udvarban sem talált senkit, csak a mészáros borju nagyságu kutyáját, amint egy csonton rágódott. Alig hogy a kutya észrevette az idegen leányt, rorohant és a fogát a karjába vágta és a földre rántotta. Salgó Cilikét annyira megrémítette a hatalmas kutya támadása, hogy elvesztette az eszméletét. A kutya pedig addig macangolta az elalélt kislányt, amíg a szomszédok vasvillával el nem kergették a zsákmányáról. Cilikét több sebből vérezve vitték anyja lakására, ahol ápolják. A mészáros ellen a szakadka ügyészségnél bűnvádi feljelentést tettek, mert mérges kutyáját nem tartotta megkötve.

Dr. Hadzsy Jenő orvos, ki Budapesten Taufner tanár szülészeti klinikáján és a szt. Rókus-kórház sebészeti osztályán mint Herezél professzor segédorvosa hosszabb ideig működött, folyó hó 15-én átvette atyja — néhai dr. Hadzsy János orvosi rendelő intézetének vezetését Bacsopolján. 3-2

A vetélytárs boszúja. Filipovics István és Beslity Antal bajmoki legények egy leány miatt, akit mindketten szerettek, régóta ellenségeskedtek egymással. A közös ideál Filipovics István felé hajlott és ez boszura ingerelte a mellőzött Beslity Antalt. Heltőn éjjel Beslity Antal barátjával, Basits Sándorral megleste Filipovics Istvánt, akit annyira összeverték, hogy eszméletét teljesen elvesztette. A csendőrök letartóztatták Beslity Antalt és Basits Sándort, akik azzal védekeztek, hogy Filipovics baltával támadt rájuk és csak önvédelemből ütötték félholtra.

Leánykereskedés. Temesvárról jelentik: Heger Mária zombori ismert leánykereskedő a napokban Temesvárra jött, hogy fiatal lányokat eszabítson nyilvános házakba. Kora reggel elmélt Csuka Zsigmond gyárvárosi eselédelhelyező intézetébe — szimatolni. A munkát kereső lányok között feltűnt neki Kiss Erzsébet egy 16-17 éves, nagyon esinos leány. Heger Mária azonnal állást ígért Kiss Erzsébetnek Zomborban, 30 korona fizetéssel. A leány a fényes ajánlatba rögtön beleegyezett. Heger azt mondta a mítsem sejtő leánynak, hogy delután majd ismét eljön és akkor foglalt is hoz magával. Később a leány elmesélte Csukanak, hogy milyen fényes ajánlatot kapott egy zombori asszonytól. Csuka ismerte Hegerné viselt dolgait s a „szerződötés“-ről jelentést tett a rendőrségnek. Amikor aztán Heger Mária delután eljött a leányért, a rendőrség letartóztatta. A vizsgálatot ellene megindították.

Nagystilű házasságszédelgő. Hetek óta egy ál-vőlegény járja a bácsmegyei falvakat s megnyerő modorával, biztos felépésével oly könnyen ejti tevedésbe a gyanútlan embereket, hogy eddig is már egész legió azoknak a száma, akiket házasság ürügye alatt anyagilag is érzékenyen megkárosított. Most pacséri tudósítónk jelent, hogy az ál-vőlegény ott is feltűnt, szerepelt, sőt nem is eredménytelenül, mert — eljegyezte magát. Az ismeretlen alak gazdag vidéki iparosnak mutatkozott be Pacséron és Gy. M. házában nagyon megtetszett a csinos vőlegényjelölt s az eljegyzést és gyűrűváltást is rögtön megtartották. Az eljegyzést reggelig tartó muri követte. Aztán a vőlegény ur, se szó, se beszéd, eltűnt. Pár napig várták, hogy hirt ad magáról, majd amikor megtudták, hogy másutt is járt hasonló célból: megvizsgálták a vőlegényadta gyönyörű jegygyűrűt. Erről kitűnt, hogy bronzból való, a vőlegényről pedig, hogy szelhámos, házasságszédelgő. A rendőrség mindenfelé keresi és egy bronzgyűrűs pacséri kislány szíve mélyéből sajnálja, hogy ál-vőlegény volt az a csinos gyerek.

Talált kabát. A múlt napokban egy őszi-tavaszi kabát találtatott. Jogos tulajdonosa a rendőrkapitányi hivatalban a hivatalos órák alatt átveheti.

S Z I N É S Z E T .

Heti műsor:

Péntek: **Dollárkirálynő.** (15.)
Szombat: **Szulamith.** (16.)
Vasárnap: **Kis szökevény.** Bérletszünet.
Hétfő: **Visszatérés Jeruzsálemből.** (17.)
Kedd: **Porradalmi nász.** (18.)
Szerda: **Erdészleány.** (19.)

*

Vasárnap, november 14.

Erdészleány. Zsufolt ház és a rendestől teljesen elütő közönséggel telt ház nézte meg ezt a bécsi újdonságot. A darab sikerét Ausztriában elsősorban annak a népszerűségnek köszönheti, amelyet az ott méltán népszerű és minden legendának középpontját képező mintacsászárjuk, II. József élvez. A császár, akiért az egész nép rajong, flirtót kezd a szép Christellel, az erdész leányával, akivel incognitójában találkozik, de mielőtt valami nagyobb baj (vagy szerencse) származnék a dologból, férjhez adja Földessy Ferenchez, egy magyar ifjuhoz, aki régóta kéri a kezét.

Hogy bonyodalom is legyen, mielőtt az első fölvonásban megkaphatná Földessy a leányka kezét, egy féltékeny szabómester elárulja, hogy Földessy katonaszökevény, kezét emelt volt katona korában a tisztjére, amiért az eleszabította nővérét és ezért szökött el a katonaságtól. Christel a kérője érdekében fölme gy Bécsbe a császárhoz, ott fölismeri az ő incognitó lovagját, kegyelmet kér és kap a kérője számára és a császár nagylelkű lemondása után az ő tanácsára elfogadja Földessy kezét.

Ehhez a meséhez irt Jarno szép zenét, amelyet Ladiszlay (Földessy) és Kaposi (Christel) teljes sikerrel juttattak érvényre. A szerelmes párnak, Gözonnak (II. József) és Kaposinak a hidegsége természetesen akadály volt annak, hogy a közönség többet is sejtjen a kettőjük jövése-menésében, mint egyszerű szerepelmondást, hogy ezeknek a szíve egybedobban, a szíve egybevillan, az erzése egybefoly.

A mi mindkét nembeli primadonnáink általában csak ariákra vannak berendezve. Kijönnek, gyönyörűen eléneklik a nótájukat és visszamennek, ha tapsolják őket, megint eléneklik. Hogy ők valami összefüggő eselekménynek a kiegészítői, erről mintha sejtelmük sem volna. Nagyon jól ismertem egy primadonnát, aki nekem bevallotta, hogy a legtöbb darabot, amelyben ő énekelte a főszerepet, nem ismeri, nem tudja a meséjét. Ez a primadonna beismerte, — a többi bebizonyítja minden nap . . . Amint néhány szó mondani való van, az úgy el lesz puszkázva, hogy a eselekményt nem hogy magyarul, hanem még értelmetlenebbé teszi.

A darab kiállítása nagyon szép volt. Karok, táncok igazán festői képet adtak. Az intrikus Wolpert szabó szerepét Solymosi adta nagy ambícióval és zajos hatást ért el ügyes kollégájának Iván Sándor komikusnak a zenei betétjével a „Neem igaz, neem igaz“ kupléval.

Szellemesség a darabban alig van. Egy jó éle van az eredetiben, az, hogy amikor II. József biztatja az erdészleányt, hogy csak menjen férjhez Földessyhez és ha lesz gyermeke, azt kereszteltesse Józsefnek.

— És ha második fiam lesz, azt II. Józsefnek fogom elkeresztelni. Feleli Christel. Ezt az egy jó mondást is kihagyta Kaposi.

Lévai Bertát pedig kérjük, ha komika akar lenni, akkor ne csak jól játszszi, hanem legyen rutabb, mert amíg ilyen szép marad, az ő komikuma inkább tragikum...

Dr. R-oh.

Hétfő, november 15.

Tatárjárás. Erről az előadásról, erről a darabról akkor, mikor ez évadban először játszották, megmondtuk nézetünket. Ismételtük: tehetetlenebbül, rosszabbul, értelmetlenebbül játszani, mint ma este, nem lehet. Mintha ki lettek volna a szereplők éserélve és csak halvány árnyképük járna a színpadon, oly rossz volt az előadás. A közönség egyértelműleg botrányosnak nevezte ezt az előadást, mely valóságos tatárjárás volt az izlés ellen. A remény, hogy látnuk még jobb előadásokat is és a sajtóbírásgától való tartózkodás tart vissza attól, hogy a szereplőket, a taktus nélküli zenekart egyenként jellemezzük. Ugy látszik előadást dicsegni nem szabad, mert mindjárt ránk cáfol egy rettenetes előadás.

Kedd, november 16.

Izrael. Henri Bernsteinnek, a franciák problémáirójának, a „Tolvaj” és „Baccarat” szerzőjének iranydrámája tulajdonképpen vitairat Maurice Donnay-nak antiszemita izü drámájára, a „Visszaterés Jeruzsálemből”-re. A két darabnak méltatását és szembeállítását akkorra hagyjuk, mikor a második darabot is láttuk és ezért ma csak az előadást jellemezzük.

Hangsúlyoztuk már, hogy a drámai előadások jók. Ezt a tényt ma is le kell szögeznünk. Kiváló volt Remete Géza, aki ha hozzáillő szerepet kap, mindég ambícióval dolgozik, csak kár, hogy annyira kihasználják ezt a jeles erőt. Ugyis mint rendező, ugyis mint előadó művész ma este nagyot alkotott. Niczkyné Iona az egyetlen női szerep, kitűnően játszotta nehéz drámai szerepét. Gózon jó volt, csak egy kissé pózolt. Az előadás elég gördülékeny volt egyébként is.

Szerda, nov. 17.

A tökfilkó.

Donec eris felix multos numerabis amicos.
Tempora si fuerint nubila solus eris.

Erre az életbölcseségre, melyet tapasztal, de be nem lát, akarja Wiegand Doris az amerikai milliárdos kisasszony megtanítani Haerberlein Justus bankhivatalnokot, aki a nagybátyja által neki, mint a család legéltetlenebb tagjának hagyományozott 900000 M. unokafivéreire hagyja, kik őt nem segítik, kinevetik, állásából kitarják és végre dr. Thilenius szanatóriumába zárják. Dr. Thilenius és Doris megmentik őt rokonaitól és Doris formálisan megkérve őt feleségül bebizonyítja neki, hogy rokonai rosszak, gazemberek, akik nemcsak pénzétől és szabadságától, hanem legféltettebb kincsétől, egyetlen barátjától, naplójától is megfosztották és végre Doris megkéri őt férjül, és a függöny általános meglepedés közt legördül.

Mint látni méltóztatnak, elég naiv eselékmeny, mely a romantikus regéyvek korából való. Komikus jelenetei és helyzetei jellemzők, szóval egy vigjáték, melynek csak a hosszadalmassága a hibája.

Az előadás kiváló volt. Gózon Béla, mint a tökfilkó, ma hosszú idők után megint tetszett. Az volt, akinek látni szeretnők, a komoly, intelligens művész, aki szerepét nem le — hanem megjátssza. Tudott illuziót kelteni és néha majdnem megrikatott. Méltó partnere volt Hevesi Mariska, az amerikai nagyszívű és nagy eleganciájú dollárkirálynő, kit ezen

és ezen ostromolnak ajánlatokkal pénzéért. Ugy játszotta ezt a szerepet, ahogy azt a szerző elképzelhette, könnyedséggel, eleganciával, eréllyel.

Kiváló komikai erővel játszott Niczkyné, ki a penzió tulajdonos Schirmernét játszotta. Jó volt Solymosi, a félre ismert, vizes nyolcas a majd a munkától, majd a pihe-néstől dolgozni nem tudó genie. Sárvári Nusi (Dorris társalkodónője), Haraszi Vilma (Schirmer Lisbeth) jók és kedvesek voltak. Ellenben nem volt jó és rontotta az előadást Nagy Pál, aki a legfontosabbat nem tanulta még meg: a beszédet. Értelmetlenül hadarva, affectálva beszél. Turai és Tihanyi tanuljanak szerepet, különben jók voltak.

A rendezés és kiállítás a szokottnál jobb, figyelmesebb volt, egyszóval ajánljuk az előadást a megtekintésre. **S.**

Művészet — Irodalom.

„Aktuális Könyvtár” cím alatt nagyszabású, teljesen eredeti irodalmi vállalkozás indult meg Budapesten Szomaházy István szerkesztésében, mely egy még egészen új, eddig ismeretlen téren nyit ösvényt. Egy sajtósági irodalmi műfajt teremt meg. Beleviszi az irodalomba művészi eszközökkel dolgozó aktuális hatalmas erejét. Az első kötet *Godányi Zoltán* nagyszerű munkája: *Repülőgépen az északi sarkra*, melyben fantasztikus színből esetenként az 50 év múlva történendő eseményeket. Az ő regényében a repülőgép már olyan közismert fogalom, mint ma a vasut vagy az automobil. Ára 1 kor. 50 fillér. — „Kacagó szélhámosok” a címe a második füzetnek, melyet a kitűnő író *Cholnoky Viktor* írt. Ket nagystilű tolvajregényt beszél el szellemes, humoros modorban s felemlíti benne a rendőrség legutóbbi baklövését, a postatolvajok esetét is. Ára 20 fillér. Mindkét kötet az „Aktuális Könyvtár” kiadóhivatalában, Budapest, IV., Veres Pálné-utca 16. kapható.

A „Vasárnapi Ujság” november 14-iki száma élén Gyulai Pálra vonatkozó kepek állanak Schöpllin Aladár cikkével. Érdekesség számba megy az a képsorozat is, amely a szuezi csatorna megnyitására s Ferenc József királynak akkor ott tett látogatására vonatkozik, a csatorna megnyitásának jubileumakor. Vannak még ezenkívül e számban képsorozatok a cirkvenicai László-gyermekotthonról, dr. Kutassy Ágoston repülőgép kísérletéről s gépének szerencsétlenségéről, a melillai harcokról stb. Szépirodalmi olvasmányok: Mikszáth Kálmán regénye, Szemere György elbeszélése, Vargha Gyula és Majthényi György versei, Lesueur franciából fordított regénye. Egyéb közlemények: a léggömb felhasználása tudományos célokra, Massány Ernőtől, képekkel, Doumergue Emil híres francia tudós magyarországi látogatása (képpel), az államvasutak leégett Andrassy-úti bérháza, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 4 korona, a „Világkrónika”-val együtt 4 kor. 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanítt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, felévre 2 kor. 40 fillér.

Ujabb részletek Dörmögő Dömötör utazásáról olvashatók Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermek-lapja legújabb számában. Dörmögő Dömötör, a híres macsó most már megtanulja az

automobilt kormányozni s végleg elhatározza, hogy résztvesz a berlin—budapesti automobilversenyen, hogy elnyerje az ötvenezer koronás díjat. Ezenkívül olvasható még a „Jó Pajtás”-ban Endrődi Sándor Csali meséje pompás versekben, Szöllösi Zsigmond keleti elbeszélése, Rákosi Viktor vidám elbeszélése, járás-keles a nagyvilágban, Ördög a kályhában (vers, szép képpel), Benedek Elek regénye, szerkesztői üzenetek, rejtvények. A sikerült, kedves képeket Tull Ödön és Markó Lajos rajzolták. A „Jó Pajtás” előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér.

Közgazdaság.

Értekezlet a hódási komlóraktár ügyében.

A m. kir. földművelésügyi miniszterium megyénk komlótermelésének értékesítését előmozdítandó, egy állandó komlóraktár felállítását határozta el. A komlóraktár felállításának helyéül oly központi fekvésű községet kívánt kiválasztani, amelynek vasutí összeköttetése s földrajzi fekvése, továbbá a helyi vezetőség garanciát nyújtanak az iránt, hogy a raktár feladatának mindenben megfelelhessen. Hódási község előjárósága felismervén ezen raktár felállításának fontosságát, 5000 korona hozzájárulást ajánlott fel a raktár létesítéséhez.

A földművelésügyi miniszterium a vármegyei gazdasági egyesületet szólította fel egy bizalmas értekezlet tartására, amelyre képviselőben folyó hó 16-án Károly Rezső dr. gazdasági akadémiai tanárt, Bartók Géza statisztikai felügyelő és dr. Cséser Lajos kolozsvári gazdasági szaktanárt küldötte ki. Fernbach Károly főispán akadályoztatása folytán az értekezletről kimentette magát. Jelen voltak még Hódási község képviselőben Ertl János orsz. képviselő, Szendy István községi jegyző, Haag Antal községi bíró; a vármegyei gazdasági egyesület képviselőben Günther Ferenc ügyvezető-igazgató.

Günther Ferenc üdvözlö a miniszterium kiküldötteit s a többi megjelenteket, Károly Rezső dr. előadja a hódási komlóraktár ügyét részletesen ismertette.

Günther Ferenc azon nézetének ad kifejezést, hogy ezen komlóraktár ne csak mint komlóraktár, hanem egyúttal mint kenderraktár is létesítessék.

A komló ugyanis inkább csak oly években kerül beraktározásra, amidőn a termelők az alacsony árak folytán nem akarnak azonnal tudni rajta s így a komlóraktár kihasználása kevesbé lenne biztosítva, míg a hódási kenderpiac ily raktár felállítását égető szükségé teszi.

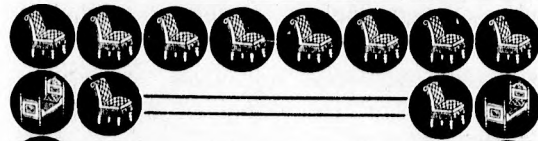
Ertl János orsz. képviselő is feltétlenül a hódási raktár felállítására melleit foglal állást, mert Hódási a bácskai komlótermelők geográfiai központjában fekszik.

Jobb szeretné a két raktár egybekapcsolását, bár így tetemesebben nagyobb raktár lenne felállítandó, mert a hódási kenderpiac ily raktárt különösen az esős időben, a külföldi kereskedelem pedig állandóan igénybe venné.

Ily értelemben is határozott a értekezlet s Hódási községében létesítendő ezen nagyfontosságú raktárak ügyét a vármegyei gazdasági egyesület Hódási község vezetőségével, a földművelésügyi miniszterium segélyezésével mielőbb életre is fogja hívni.

Szerkesztői üzenet.

Anyámnak. Döcög és nyikorog, pedig formadat esse rei. Simitásra, kenésre rá nem érünk. Formásabbat kérünk.

HIRDETÉSEK.**SCHMIDT FÜLÖP**

butor- és műasztalos

ZOMBORBAN.

Alulirott tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Zomborban, Apolló-utca 1. sz. a. fenálló

asztalos

műhelyemet

megnagyobbítottam és azt villanyerőre berendeztem.

Elvállalok saját rajzaim vagy a megrendelő rajzminta után a legkényesebb és a legizlesebb, nemkülönben szakmába vágó összes munkák készítését is a legolcsóbb árak mellett.

Kérem a nagyérdemű közönség szives támogatását, maradok

kiváló tisztelettel

Schmidt Fülöp,
műasztalos.

A Flórián-utca 10. sz. egyemeletes ház egészben vagy részekben kiadó esetleg eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 51

HUNGÁRIA-FÜRDŐ.

Bérlő: **Sárközi Béla.**

GÖZFÜRDŐ:

URAKNAK: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

HÖLGYEKNEK: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután 1/2 2 órától 6-ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

52-11

4210/kig. 1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

A bácsalmási járáshoz tartozó Madaras községben lemondás folytán üresedésben levő és havi előleges részletekben felvehető évi 800 korona fizetéssel javadalmazott másod aljegyzői állásra **folyó évi december hó 5-iki** határidővel pályázatot hirdetek.

Bácsalmás, 1909. november hó 10.

2-1 KOLLER OSZKÁR,
268-2-1 főszolgabíró.

Feltűnést kelő találmány! A fogápolásra használt szerek csak részben felelnek meg hivatásuknak. Az illatos szájviz a fogköléradást meg nem akadályozza, a fogpor hosszas használata pedig a fog zománctát koptatja el. Ezen hiányokon segít egy kitűnő új találmány, a **Sztraka-féle**

Menthol fogszippan, mely erős bacillus-ölő hatásánál fogva a szájüreget hatalmasan desinfectálja, a fogakat fehériti s a romlástól megóvja. Beszerezhető gyógyszer-tárakban, drogeriákban egy koronáért. 3 darabot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol. — Kapható: **Fehér István** drogeriájában **Zomborban.**

Cimfestő műhely megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy **Zomborban, Bezdáni-ut 22. szám alatt**

cimfestő műhelyt

nyitottam.

Elvállalok e szakmába vágó mindennemű munkákat és főtörekvésem mindig az lesz, hogy a nagyérdemű közönség teljes bizalmát és megelégedését kiérdemeljem. Kérem szives pártfogásukat.

Zombor, 1909. november 15-én.

6-1 Kiváló tisztelettel

Bászler Péter,
cimfestő.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

2531. szám. 1909.

Árverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. törvényszék 1908. évi 78786. számú végzése következtében dr. Braun Adolf budapesti ügyvéd által képviselt Hothér és Schranz budapesti cég javára 1602 kor s járulékai erejéig 1908. évi július hó 1 én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3900 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 400 kereszt buza és egy gép nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró 1909 évi V. 939/6. sz. végzése folytán 802 kor. hátr. tőkekövetelés, ennek 1908. évi május hó 10-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 205 kor. 33 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban adós sziváci ut menti szállásán leendő eszköz-lésére 1909. évi november hó 27-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zombor, 1909. évi november hó 4-én.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

ERVÉNYES 1909. ÉVI OKTÓBER HÓ 1-ÉTŐL.

Oda			Budapest—Zimony—Belgrád.									Vissza		
gyorsv.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.		szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	gyorsv.		
7.10	7.45	1.55	3.20	6.30	10.10	ind. BUDAPEST k. p. u.	érk.	5.45	7.25	9.40	1.05	7.35	10.00	
10.14	12.34	6.20	6.36	10.46	4.05	érk. SZABADKA	ind.	11.50	3.01	4.50	9.50	2.12	6.37	
10.30	1.22		6.48	4.05	5.20	ind. SZABADKA	érk.	10.21	7.17		9.38	1.21	6.25	
	1.51		7.10	4.33	5.52	Csantavér		9.52	6.48			12.53		
11.03	2.17		7.24	5.04	6.22	Topolya		9.29	6.26		9.07	12.31	5.52	
11.22	2.45		7.42	5.31	7.03	Kishegyes-Bácsfeketehegy		8.58	5.56			12.03	5.34	
11.37	3.02		7.55	5.51	7.25	Ujverbász		8.36	5.34		8.38	11.45	5.16	
11.51	3.21			6.17	7.46	Okér		8.10	5.09			11.19	5.01	
12.03	3.36			6.35	8.13	Kiszás		7.46	4.51			11.04	4.47	
12.20	3.57		8.37	6.57	8.35	érk. UJVIDÉK	ind.	7.22	4.27		7.55	10.42	4.29	

Oda										Szeged-Rókus-Szabadka-Dálya										Vissza				
szem. v.	szem. v.	szem. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	tszsz.	sz. v.			sz. v.	sz. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.							
3.05	7.48	11.30	3.12		4.55	6.34	10.20	ind.	SZEGED-ROK.	érk.	7.25		10.48	2.52	7.53	10.01	12.12							
3.22	8.04	11.46	3.31		5.11	7.01	10.36		Rószke		7.10		10.33	2.38	7.39	9.42	11.57							
3.36	8.18	12.00	3.46		5.26	7.28	10.50		HORGOS		6.54		10.21	2.25	7.26	9.26	11.44							
3.50	8.31	12.13	4.00		5.39	7.51	11.03		Királyhalom		6.41		10.09	2.11	7.14	9.10	11.31							
4.05	8.44	12.28	4.16		5.52	8.12	11.18		Palics		6.27		9.55	1.58	7.03	8.54	11.18							
4.17	8.55	12.40	4.29		6.03	8.31	11.30	érk.	SZABADKA	ind.	6.15		9.44	1.47	6.53	8.35	11.05							
5.00	10.25	2.02		6.55	7.00			ind.	SZABADKA	érk.	7.20	9.70		1.00	5.58		10.37							
5.25	10.50	2.26			7.30				Tavankut		6.45			12.38	5.34		10.11							
5.45	11.13	2.46		7.27	7.56				Bajmok		6.22	8.48		12.21	5.17		9.53							
6.17	11.45	3.17		7.53	8.35				Nemesmilitics		5.29	8.20		11.45	4.41		9.14							
6.31	11.59	3.31		8.06	8.55			érk.	OMBOR	ind.	5.05	8.08		11.30	4.25		8.56							
7.20	12.26	4.00		8.25					Bácsszentiván			7.46		10.55	4.00		8.26							
7.35	12.39	4.13		8.36					Szond			7.34		10.37	3.46		8.07							
7.49	12.53	4.27		8.49				érk.	GOMBOS	ind.		7.19		10.22	3.31		7.45							
9.18		5.25		9.48				ind.	ERDŐD	érk.		6.13		9.17			6.03							
9.39		5.37		9.58				érk.	DÁLYA	ind.		6.02		9.05			5.50							

Oda			Kiskunhalas-Regőce			Vissza		
v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.
3.56	12.27	6.22	ind.	KISKUNHALAS	érk.	5.38	2.27	10.52
4.07	12.40	6.35		Kopolya		5.27	2.14	10.39
4.21	12.57	6.50		Fehértó		5.13	1.57	10.22
4.37	1.16	7.07		Terézhalom		4.58	1.40	10.05
4.58	1.50	7.25		Jánoshalma		4.47	1.27	9.52
5.21	2.30	7.45		Mélykut		4.20	12.45	9.20
5.44	2.33	8.06		Rudics		4.00	12.11	8.55
5.52	3.01	8.14	érk.	BÁCSALMÁS	ind.	3.52	12.00	8.44
6.16	3.30	8.25	ind.		érk.	3.42	11.21	8.24
6.36	3.52	8.42		Madarász puszta		3.26	11.01	8.04
6.49	4.10	8.49		Madaras		3.18	10.51	7.54
6.57	4.18	8.6		Sarac puszta		3.11	10.34	7.37
7.17	4.38	9.05		Katymár		3.00	10.21	7.24
7.29	4.50	9.15		Legyen puszta		2.49	9.58	7.03
7.45	5.06	9.27	érk.	REGŐCE	ind.	2.35	9.40	6.45

Oda			Óbecse-Ujvidék			Vissza		
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.
4.20	9.45	3.45	ind.	ÓBECSE	érk.	6.28	12.43	7.31
4.42	10.11	4.07		Bácsfoldvár		6.07	12.20	7.10
5.07	10.31	4.27		Csuróg		5.51	11.53	6.53
5.27	11.02	4.47		Zsalya		5.2	11.19	6.26
5.42	11.18	5.2		Boldogasszonyfalva		5.12	10.46	6.11
6.05	11.45	5.25		Temerin		4.56	10.28	5.55
6.14	11.54	5.34		Tisztaivánfalva		4.40	9.59	5.35
6.27	12.09	5.47	érk.	VASKAPU	ind.	4.26	9.43	5.19
6.29	12.13	5.53	ind.	VASKAPU	érk.	4.25	9.42	5.18
6.53	12.40	6.17	érk.	UJVIDEK	ind.	4.00	9.15	4.56

Oda			Ujvidék-Vaskapu-Titel			Vissza		
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.
6.54	5.25	ind.	UJVIDEK	érk.	6.00	3.11		
7.17	5.52	érk.	VASKAPU	ind.	5.33	2.48		
7.18	5.55	ind.	VASKAPU	érk.	5.28	2.47		
7.44	6.24		Káty		5.06	2.29		
7.55	6.40		Tiszakálmánfalva		4.43	2.10		
8.10	7.03		Sajkásszentiván		4.25	1.55		
8.24	7.22		Tündéres-Dunagárdony		4.04	1.41		
8.37	7.40		Sajkáslak		3.48	1.29		
8.50	7.54	érk.	TITEL	ind.	3.32	1.15		

Oda			Hegyes-Feketehegy-Palánka			Vissza		
v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.
7.10	3.03	7.47	ind.	HEGYES-FEKETEHEGY	érk.	5.44	11.17	5.22
7.29	3.27	8.07		Flórapuszta		5.24	10.58	5.02
7.47	3.52	8.26		Kula		5.13	10.47	4.51
7.57	4.04	8.36		Béla-puszta		4.45	10.25	4.30
8.10	4.34	8.49		Torzsa		4.33	10.13	4.19
8.34	5.04	9.11		Urszentiván-Pincéd		4.16	10.00	4.01
8.50	5.28	9.27		Szilbács		3.51	9.35	3.37
9.21	6.14	9.38		Szépliget		3.40	9.24	3.26
9.53	6.50	10.09	érk.	PALÁNKA	ind.	3.00	8.18	2.35

Oda			Szabadka-Cservenka-Ujgombos			Vissza		
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.
5.46	2.20	7.10	ind.	Szabadka	érk.	7.35	5.10	8.57
7.11	3.56	8.36		Paesér		6.21	3.45	7.42
7.18	4.10	8.45		Kossuthfalva		6.04	3.06	7.24
7.51	4.54	9.22		Duboka		5.29	2.12	6.47
8.26	6.12	10.01		Cservenka		5.00	1.30	6.15
8.41	6.30	10.17		Veprőd		4.32	12.20	5.44
8.58	6.49	10.34		Szentfűlöp		4.15	12.00	5.26
9.12	7.06	10.49		Hódság		4.00	11.43	5.11
9.39	7.30	11.07		Bácsordas		3.31	11.14	4.33
9.54	7.46	11.23		Kisgombos		3.12	10.49	4.08
10.01	7.54	11.31	érk.	UJGOMBOS	ind.	3.05	10.40	4.00

Oda			Ujgombos-Bácsordas-Ujpalánka			Vissza		
v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.
4.58	8.56		ind.	Ujgombos	érk.	7.10	3.20	7.54
5.06	9.05			Kisgombos		7.02	3.11	7.46
5.31	9.32	7.35		Bácsordas		6.46	2.53	7.30
5.43	9.45	7.48		Dernye		6.25	2.30	6.52
6.05	10.11	8.14		Bács		6.04	2.06	6.29
6.22	10.31	8.34		Bácsőváros		5.46	1.42	6.05
6.31	10.41	8.44		Boróc		5.37	1.32	5.55
6.49	11.01	9.04	érk.	UJPALÁNKA	ind.	5.18	1.10	5.33

Oda			Szabadka-Baja-Bátaszék			Vissza				
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.		
4.33	10.32	1.57	7.05	ind.	SZABADKA	érk.	8.40	1.08	6.15	10.10
5.17	11.16	2.41	7.49		Csikéria		7.53	12.18	5.27	9.20
5.57	11.53	3.24	8.40		Bácsalmás		7.22	11.47	4.56	8.49
6.03	11.59	3.30	8.46		Almás		7.07	11.21	4.43	8.33
6.35	12.30	4.13	9.17		Bácsbokod-Borsód		6.36	10.49	4.12	8.02
7.17	1.10	4.55	9.59	érk.	BAJA	ind.	5.51	10.05	3.28	7.18
7.27	1.20	5.05	10.09	ind.	BAJA	érk.	5.41	9.55	3.18	7.08
8.04	1.57	5.42	10.46	érk.	BÁTASZÉK	ind.	5.02	9.16	2.39	6.29

Oda			Baja-Ujvidék			Vissza		
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.
4.00	7.22	1.15	ind.	BAJA	érk.	8.53	3.23	7.00
4.11	7.32	1.25		Baja-szállásváros		8.46	3.15	6.52
4.25	7.45	1.38		Vaskut		8.31	2.59	6.36
4.51	8.10	2.01		Gara		8.10	2.37	6.10
5.09	8.26	2.16		Regőce		7.55	2.17	5.47
5.37	8.54	2.39		Orszállás		7.38	1.40	5.25
5.56	9.12	2.56		Gádor		7.14	1.10	4.58
6.15	9.31	3.14		Nenadics		6.55	12.41	4.34
6.25	9.41	3.23	érk.	ZOMBOR (étk.)	ind.	6.45	12.30	4.23
2.30	6.51	3.46	ind.	ZOMBOR (étk.)	érk.	5.53	11.20	5.40
2.37	6.57	3.52		Zombor-vásártér		5.46	11.13	5.31
2.47	7.07	4.02		Fernbach-szállás		5.37	11.04	5.22
2.55	7.16	4.11		Zsárkóvác		5.29	10.56	5.15
3.09	7.30	4.25		Szapár		5.15	10.42	5.01
3.28	7.49	4.44		Szilberek		5.00	10.28	4.45
3.39	8.00	4.56		Militics 27. sz. őrház		4.42	10.10	4.2
3.55	8.10	5.06		Hódság		4.32	10.02	4.21
4.22	8.35	5.31		Paripás		4.12	9.45	4.01
4.36	8.49	5.45		Parrag		3.53	9.25	3.40
4.55	9.16	6.03	ind.	Szépliget	érk.	3.25	9.07	3.15
5.09	9.30	6.17		Bulkeszi		3.11	8.55	3.01
5.24	9.45	6.30		Petrőc-Dunagálos		3.01	8.44	2.50
5.49	10.10	6.55		Ófutak		2.32	8.16	2.21
6.12	10.31	7.17	érk.	UJVIDÉK	ind.	2.07	7.51	1.55

Oda			Szeged-Rókus-Zenta			Vissza		
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.
4.20	1.35	ind.	SZEGED-ROKUS	érk.	8.56	6.03		
4.40	1.59	ind.	Rószke		8.36	5.13		
4.57	2.17	érk.	HORGOS	ind.	8.18	5.25		
4.58	2.35	ind.	HORGOS	érk.	7.57	4.59		
5.16	2.58		Martonos		7.39	4.41		

2777/1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye bácsalmási járásának székhelyén, B á c s a l m á s községben lemondás folytán üresedésben levő községi II. orvosi állásra pályázatot hirdetnek és felhívják a pályázni akaró orvostudorokat, hogy az 1908. XXXVIII. t. c. 7. §-ában előírt képesítéseiket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványaikkal felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi december hó 5-ig** adják be.

Ezen állás javadalmazása a következő:

1. Készpénz fizetés évi 1400 kor.
2. Az 1908. XXXVIII. t. c. rendelkezései értelmében megállapítandó lakbér, rendelési, látogatási és műtét-díjak, valamint távolsági díj.

3. A szőlőbeli, illetőleg külterületi vagyontalan betegek látogatásaiért a községi szabályrendelet értelmében, vagy a községi közpénztárból fizetendő 200 kor. fuvarátalány, vagy a község által kiszolgáltatandó fuvar természetben.

Az állással járó hatáskört a jelenleg jóváhagyás alatt álló községi szabályrendelet intézkedései körvonalozzák.

A választás határnapjának kitűzése iránt utólag fogok intézkedni.

Bácsalmás, 1909. november 10-én

2-1

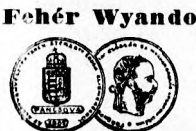
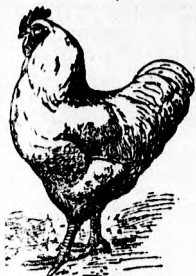
KOLLER OSZKÁR,

267-2-1

főszolgabíró.

!! Őszi szállításra előjegyezhetők !!**Kitüntetések:**

Arad
Budapest I., II.
Belgrád
Lovrin
Lugos
Nagybecskerek
Nagyvárad
Pozsony
Pécs
Pancsova
Szófia
Szeged
Szalmár
Szabadka
Temesvár
Veszprém
Wien
Zenta

Reitter Oszkár

főkapitány,

fajbaromfi gazdasága, **NAGYBECSKEREK.****- ANGLIÁBÓL -**

hozott telivér, fajtisza, legelsőrendű állatok

Óriás nagy angol emdeni liba**Óriás nagy pekingi kacsa**

Fehér Wyandotte (amerikai kitűnő téli tojók)

Fehér Orpington

Sárga Orpington

FAJTISZTASÁGÉRT JÓTÁLLÁS!

Állami nagy aranyérem! Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kitüntetések!

	hím	tojó
Óriás nagy angol emdeni liba	25	25
Óriás nagy pekingi kacsa	10	8
Fehér Wyandotte (amerikai kitűnő téli tojók)	10	8
Fehér Orpington	10	8
Sárga Orpington	10	8

! ELADÓ. !

Szerém megyében egy nagyobb gazdaság, körülbelül 102 hold szántóföld, 1 1/2 hold szőlő, jól berendezett téglagyár körkemenccével, nagy vevőkörrel, nem 0 0 0 3-2 különben 0 0 0

két ház melléképületekkel

== szabad kézből eladó. ==

Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt e lap kiadóhivatala.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKNAK**!! legalkalmasabb egy jó !!**

3-3

FÜZŐ,

melyet :: Fenyvesi Sarolta

készít, már 12 koronától feljebb.

ITT MEGRENDELHETŐK:

VÁLTÓK
GYASZLAPOK
SZÁMLAK
LEVÉLFEJEK
NÉVJEGYEK
ELJEGYZÉSI ÉS
ESKETÉSI KARTYÁK
SÍMA- ÉS
DOMBORNOMATU
MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KONYOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.

== PAPIR- és IRÓSZEREK
A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON. ==

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK

== ÉS A ==
KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

TELEFON SZÁM: 18.

A „BÁCSKA” KIADÓHIVATALA.

ITT MEGRENDELHETŐK:

HIRLAPOK
MŰVEK
NAPTÁRAK
TÁBLÁZATOK
FALRAGASZOK
KÖRLEVELEK
TÁNCVIGALMI
MEGHÍVÓK
TÁNCRENDEK
ÉTLAPOK